

Забояк Ірина Богданівна, магістрантка кафедри дизайну Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Карпов Віктор, науковий керівник, доктор історичних наук, завідувач кафедри дизайну Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

ВІЗУАЛЬНИЙ ТВОРЧИЙ ЩОДЕННИК У ВИЩІЙ ОСВІТІ: ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ ГРАФІЧНИХ ДИЗАЙНЕРІВ

Анотація. Метою статті є студіювання концепції візуального творчого щоденника як інноваційного підходу до навчання графічних дизайнерів у вищій освіті, проаналізувати його теоретичні засади, методи впровадження та практичні результати, а також визначити його вплив на розвиток креативного мислення, візуальної культури та професійних навичок студентів-дизайнерів. Використання візуального щоденника у навчанні графічних дизайнерів сприятиме розвитку креативності, організації творчого процесу та оцінці власних ідей. Студенти зможуть впорядкувати та структурувати свою творчу та професійну діяльність, аналізувати прогрес та експериментувати з техніками, що покращить їхнє дизайнерське мислення, допоможе сформувати унікальний стиль і глибше засвоїти матеріал. Щоденник буде слугувати сховищем задумів, куди можна звертатися для розвитку майстерності та створення свіжих ідей.

Ключові слова: творчий щоденник, графічний дизайн, рефлексія в дизайні, креативне мислення, студентський розвиток.

Вступ.

Графічний дизайн постійно розвивається, вимагаючи від фахівців оновлення знань і вдосконалення навичок. Ефективне функціонування української дизайн-освіти залежить від модернізації практичних та теоретичних аспектів. Інноваційні освітні проекти сприяють формуванню нових педагогічних знань. [1] Спеціалізований щоденник для дизайнерів сприяє відстеженню актуальних тенденцій, творчим експериментам і формуванню унікального стилю, а також самоорганізації та таймінгу діяльності дизайнера. Динаміка таких культурно-мистецьких форм пов'язана з підсвідомими імпульсами людського мозку, що також має відношення до теорії нейрографіки, нейромистецтва та нейроестетики [3].

Матеріали та методи.

Щоденник як форма письма та інструмент саморефлексії став предметом досліджень багатьох авторів. Ф. Лежен розглядає щоденник не як продукт, а як динамічний процес, що фіксує момент у його чистому вигляді [4]. Він аналізує перерви у веденні щоденника, наголошуючи, що вони можуть бути природними й навіть корисними для подальших записів. Ш. Траверс досліджує щоденник як метод осмислення переживань студентів у стресових ситуаціях, показуючи його значення у розвитку самосвідомості та мотивації [6]. Дослідження Ліверпульського університету ім. Джона Мура демонструє роль рефлексивних щоденників у професійному розвитку, наголошуючи на важливості їхньої автентичності. Нураннісаа С. Н., Маріати М. та Вахюді Т. Х. дослідили вплив візуального творчого щоденника на навчання дизайнерів і довели, що він сприяє самопізнанню, розвитку творчого мислення та покращенню практичних навичок сту-

дентів [5]. Чін Ж. С. Ф. вивчає вплив візуальних щоденників на генерацію ідей студентів графічного дизайну, підкреслюючи їхню роль у розвитку творчого мислення [2]. Усі ці дослідження підтверджують, що щоденник є дієвим інструментом для самопізнання, творчості та професійного зростання.

Результати.

Візуальний творчий щоденник є ефективним інструментом для розвитку креативного мислення та професійних навичок графічних дизайнерів. Його концепція базується на поєднанні особистих візуальних рефлексій, ескізів, нотаток та ідей, що допомагають студентам формувати власний стиль і вдосконалювати дизайн-мислення. Історично митці та дизайнери використовували подібні щоденники для фіксації натхнення та експериментів із формою, кольором і композицією.

У контексті сучасної освіти візуальний щоденник розглядається як педагогічний метод, що сприяє активному навчанню, самовираженню та розвитку візуальної культури. Він інтегрує традиційні та цифрові техніки, що дозволяє студентам експериментувати з різними медіа, удосконалюючи навички творчого аналізу та генерації ідей.

Методологія використання візуального творчого щоденника у навчанні графічних дизайнерів базується на принципах постійної рефлексії, експериментування та інтеграції різних технік візуалізації. Студенти ведуть щоденник регулярно, наповнюючи його ескізами, колажами, кольоровими палітрами, типографічними дослідженнями та концептуальними ідеями. Основні методи включають скетчинг для швидкої фіксації ідей, візуальний мозковий штурм для генерації концепцій, сторітелінг через графіку та аналіз референсів.

Крім традиційних паперових носіїв, активно застосовуються цифрові інструменти, такі як графічні планшети, мобільні додатки та програмне забезпечення для дизайну. Використання творчого щоденника допомагає студентам розвивати індивідуальний стиль, вдосконалювати технічні навички та формувати власний підхід до роботи над проектами.

Традиційні методи навчання графічних дизайнерів базуються на академічному рисунку, композиції, типографіці та інших дисциплінах, що передбачають роботу з фізичними матеріалами, такими як папір, фарби та олівці. Візуальний творчий щоденник у цьому контексті відіграв роль особистого простору для фіксації ідей та натхнення. Сучасні методи навчання, навпаки, акцентують увагу на інтеграції цифрових технологій, міждисциплінарному підході та активному залученні студентів у процес створення дизайну. Використання творчого щоденника у сучасному освітньому процесі дозволяє поєднувати традиційні й інноваційні підходи, сприяючи розвитку гнучкого мислення, експериментальності та адаптивності до змін у сфері дизайну.

Цифрові технології суттєво розширили можливості ведення візуального творчого щоденника, зробивши його більш доступним, інтерактивним і динамічним. Використання графічних планшетів, мобільних додатків, програм для цифрового малювання та 3D-моделювання дозволяє студентам експериментувати з різними стилями, матеріалами та техніками без обмежень фізичного носія. Крім того, цифрові платформи дають змогу створювати інтерактивні нотатки, анімації та навіть вбудовувати мультимедійні елементи, що робить творчий процес ще більш багатограним. Такі технології сприяють швидкому обміну ідеями, командній роботі та можливості переглядати історію власного розвитку як дизайнера.

Сучасні інструменти, такі як віртуальна (VR) та доповнена реальність (AR), а також штучний інтелект (AI), відкривають нові перспективи для розвитку візуального мис-

лення дизайнерів. VR дозволяє створювати просторові композиції, моделювати об'єкти в тривимірному середовищі та взаємодіяти з ними у реальному часі, що розширює межі традиційного графічного дизайну. AR допомагає інтегрувати цифрові об'єкти у реальний світ, що є корисним для прототипування та тестування дизайнів у контексті. Штучний інтелект, у свою чергу, сприяє автоматизації рутинних процесів, генерації ідей на основі аналізу даних і навіть створенню персоналізованих рекомендацій для покращення творчого підходу. Впровадження цих технологій у ведення творчого щоденника робить навчальний процес більш інноваційним, гнучким та ефективним.

Інтеграція візуального творчого щоденника у навчальний процес студентів-графічних дизайнерів сприяє розвитку їхньої креативності, оскільки забезпечує простір для експериментів, візуальних рефлексій та самовираження. Регулярне ведення такого щоденника дозволяє студентам вільно досліджувати нові ідеї, пробувати різні стилі, поєднувати техніки та шукати нестандартні рішення без страху зробити помилку. Це сприяє формуванню індивідуального стилю, а також розвитку дивергентного мислення, що є фундаментом для успішної кар'єри дизайнера.

Окрім творчого розвитку, візуальний щоденник позитивно впливає на ментальне благополуччя студентів, оскільки виконує роль засобу для саморефлексії та емоційної розрядки або підзарядки. Процес ведення щоденника допомагає структурувати думки, зменшити стрес і тривожність, що особливо важливо у середовищі, де творчі спеціальності часто пов'язані з високими очікуваннями та дедлайнами. Візуальне документування особистих ідей, емоцій та натхнення сприяє кращому розумінню власних почуттів, а також є ефективним способом боротьби з творчими блоками та вигоранням.

Важливим також є те, що творчий щоденник сприяє розвитку дисципліни та навичок самоорганізації, що дуже допоможе у майбутній професійній діяльності дизайнерів. Регулярне ведення такого записника формує звичку систематично працювати над власними ідеями, аналізувати прогрес та вдосконалювати свої навички. Це також сприяє формуванню усвідомленого підходу до творчості, допомагаючи студентам не лише генерувати нові ідеї, а й критично оцінювати власну роботу та знаходити шляхи для її покращення.

Висновки.

Впровадження візуального щоденника в освіту графічних дизайнерів сприятиме розвитку креативного мислення, самоорганізації та рефлексії над власними ідеями. Студенти зможуть систематизувати натхнення, фіксувати процес роботи, аналізувати власний прогрес і експериментувати з новими техніками. Це покращить їхню здатність приймати обґрунтовані дизайнерські рішення, допоможе розвивати унікальний стиль та ефективніше засвоювати матеріал. Крім того, ведення такого щоденника створить архів ідей, до якого можна повертатися, удосконалюючи свої навички та генеруючи нові концепції.

Список використаних джерел:

Brovchenko, A., Shaura, A., Kyriienko, M., Shevchenko, A., & Kutsenko, A. (2023). The system of continuous design education in Ukraine in the context of higher education modernization. *Multidisciplinary Science Journal*, (5), 1-8.

Chin, J. S. F. (2020). *Visual diary as a tool for Idea Generation for Graphic Design Study Program* (Master's thesis, University of Malaya (Malaysia)).

Karpov V., Syrotynska N. Neuroart in the context of creativity. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтва: наук. журнал. К.: Міленіум, 2018. № 1. С. 21-36. (Web of Science)

Lejeune, P. (2009). *On diary*. University of Hawaii Press.

Nurannisaa, S. N., Mariati, M., & Wahyudi, T. H. (2021). Visual Diary: The Self-discovery for Future Designer in Design Learning. In *Proceedings of the 2nd International Conference on Design Industries & Creative Culture, DESIGN DECODED* (pp. 24-25).

Travers, C. (2011). Unveiling a reflective diary methodology for exploring the lived experiences of stress and coping. *Journal of Vocational Behavior*, 79(1), 204-216.

УДК 7.012:316.722(477)

Зеленко Юлія Олександрівна, студентка кафедри образотворчого мистецтва

Віктор Карпов, науковий керівник, доктор історичних наук, завідувач кафедри дизайну Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

ЕТНОДИЗАЙН У ВУЛИЧНОМУ МИСТЕЦТВІ: ЯК ТРАДИЦІЙНІ МОТИВИ З'ЯВЛЯЮТЬСЯ НА ГРАФІТІ ТА МУРАЛАХ

Анотація. У статті досліджується вплив етнодизайну на сучасне вуличне мистецтво в Україні, зокрема на графіті та мурали. Розглядаються основні традиційні мотиви української культури, які використовуються у стріт-арті, а також роль цих мотивів у збереженні культурної спадщини та формуванні національної ідентичності. Аналізуються приклади застосування петриківського розпису, вишиванок, трипільських символів і образів національних героїв на вуличних муралах, а також можливі етичні питання, пов'язані з використанням культурних символів.

Ключові слова: етнодизайн, вуличне мистецтво, графіті, мурали, традиційні мотиви, українська культура, культурна спадщина.

Вступ.

Етнодизайн, як концепція використання народних мотивів та орнаментів у сучасному дизайні, стає дедалі популярнішим у різних сферах мистецтва, зокрема у вуличному мистецтві. Вуличне мистецтво (стріт-арт) відомо своєю бунтарською природою та незвичайним способом вираження, однак останнім часом воно почало включати в себе елементи традиційних народних культур. В Україні збереження та популяризація національних традицій через вуличне мистецтво набирає все більшого значення.

Матеріали та методи.

Основною метою цієї статті є дослідження впливу етнодизайну на українське вуличне мистецтво, зокрема на графіті та мурали, а також роль етнічних мотивів у відображенні культурної спадщини та формуванні національної ідентичності.